

ถูขังยามยามดี .. แต่ฟ้องคดีต้องไม่พ้นระยะเวลาตามกฎหมาย

โดย... ลุงเป็นธรรม

สายด่วนศาลปกครอง 1355

ส่วนที่ 1 ถูกขังยามยามแล้วต้องตามมาตามกฎหมาย

ในช่วงกลางเดือนเมษายนที่อากาศร้อนอบอ้าวแบบนี้ ลุงเป็นธรรมต้องหลบมุมมานั่งเขียนบทความอยู่ในห้องแอร์ตามร้านกาแฟในเมืองกรุงในวันหยุด เพราะไม่ได้เดินทางไปท่องเที่ยวที่ไหน หากแต่ใช้เวลาศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ที่น่าสนใจเพื่อนำเสนอต่อท่านผู้อ่านทุกท่านครับ

โดยปกติแล้วเดือนเมษายนของทุกปีก็จะเป็นช่วงเทศกาลสงกรานต์ซึ่งถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยมาแต่โบราณ และในทางโหราศาสตร์ก็มีความสำคัญเนื่องจากเป็นช่วงแห่งการเปลี่ยนปีนักษัตรจากปีกุนเป็นปีชวด และมีเกณฑ์ในการเคลื่อนย้ายราศีของดาวพระเคราะห์ใหญ่ถึง 3 ดวงด้วยกัน ได้แก่ ดาวเสาร์ ดาวราหู และดาวพฤหัสบดี ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อชาวราศีต่าง ๆ ไม่มากก็น้อย .. บางท่านก็อาจกลายเป็นเศรษฐี .. บางท่านก็อาจมีเรื่องยุ่งยากหัวใจ .. ก็ว่ากันไปครับ

ที่กล่าวไปตอนต้นนั้น ไม่ใช่ว่าลุงเป็นธรรมมีความสามารถในทางโหราศาสตร์อะไรนะครับ ก็แค่ไปจดไปจำมาจากที่โหราจารย์ต่าง ๆ ท่านทำนายทายทักเอาไว้เท่านั้น เชื่อว่าแฟนแฟนจะติดอ่านการใดจะได้จัดแจงเตรียมการให้พร้อมสรรพ อย่างบางท่านเคยมาเล่าให้ลุงเป็นธรรมฟังว่า เขามีความเชื่อในทางโหราศาสตร์มาก จะทำการใดก็ต้องดูฤกษ์พามาทำให้เป็นมันเหมาะ แม้กระทั่งจะยื่นฟ้องคดีก็ต้องให้ตรงฤกษ์ยามยามดี ...

แต่ทั้งนี้ ลุงเป็นธรรมก็อยากจะเรียนว่า ถูกขังยามยามแล้วก็อย่าลืมดูเงื่อนไขการฟ้องคดีปกครองให้ดีนะครับ ... โดยเฉพาะเรื่องระยะเวลาการฟ้องคดีต่อศาลปกครองซึ่งกฎหมายได้กำหนดเอาไว้เป็นการเฉพาะ

“ระยะเวลาการฟ้องคดี” หมายถึง ระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดให้ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองสามารถยื่นคำฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลปลดเปลื้องทุกข์ แก้อذى หรือบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้นั้น หากการยื่นคำฟ้องต่อศาลดังกล่าวพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี โดยหลักแล้วศาลปกครองก็ไม่อาจรับคำฟ้องนั้นไว้พิจารณาได้ เว้นแต่จะเป็นกรณีขเวินตามที่กฎหมายกำหนดไว้

สำหรับประเด็นที่น่าสนใจของสัปดาห์นี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับ ระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองอันเป็นเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่งของการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง !!!

ส่วนที่ 2 ถูขังยามยามดี .. แต่ฟ้องคดีต้องไม่พ้นระยะเวลาตามกฎหมาย

ระยะเวลาการฟ้องคดีถูกกำหนดเป็นเงื่อนไขเอาไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 โดยสรุปได้ ดังนี้

1) ระยะเวลาการฟ้องขอให้เพิกถอนกฎ จะต้องยื่นฟ้องภายใน 90 วันนับแต่วันที่อยู่หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี โดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ 3/2554 ได้วินิจฉัยวางหลักไว้ว่า หากผู้ฟ้องคดีอยู่ภายใต้บังคับของกฎนั้นมาตั้งแต่ต้น เช่น ผู้นั้นได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการก่อนที่จะมีการประกาศใช้บังคับกฎพิพาท หากกฎนั้นได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่อยู่หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องเพิกถอนกฎให้เริ่มนับในวันที่ถูกประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่หากกฎดังกล่าวไม่มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เริ่มนับในวันที่อยู่หรือควรรู้ถึงความมีอยู่ของกฎนั้นตามความเป็นจริง เช่น วันที่มีการแจ้งเวียน ดัดประกาศ หรือได้ลงชื่อรับทราบ แต่หากเป็นกรณีของผู้ที่ไม่ได้อยู่ภายใต้บังคับของกฎนั้นมาตั้งแต่ต้น เช่น ผู้นั้นได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการภายหลังจากที่มีการ

ประกาศใช้บังคับกฎหมายแล้ว วันที่รัฐหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องเพิกถอนกฎให้เริ่มนับในวันที่ผู้ยื่นเข้ามาอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย ซึ่งในกรณีนี้ก็คือวันบรรจุเข้ารับราชการ ทั้งนี้ ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

2) **ระยะเวลาการฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครอง** หรือฟ้องห้ามมิให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด จะต้องยื่นฟ้องภายใน 90 วันนับแต่วันที่รัฐหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ซึ่งก็คือวันที่ได้รับทราบคำสั่งทางปกครอง โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือได้รับทราบถึงการกระทำทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนั้น สำหรับระยะเวลาในการฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครอง กฎหมายได้กำหนดเพิ่มเติมว่า ผู้ออกคำสั่งทางปกครองต้องระบุวิธีการยื่นคำฟ้อง และระยะเวลาการฟ้องไว้ในคำสั่งทางปกครองนั้นด้วย หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งไม่ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งแจ้งให้ผู้รับคำสั่งทราบโดยไม่ชักช้า โดยให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเริ่มนับใหม่ นับแต่วันที่ผู้รับคำสั่งได้รับแจ้งข้อความดังกล่าว ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ดังกล่าวและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องมีกำหนดน้อยกว่า 1 ปี ให้ขยายเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเป็น 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ทั้งนี้ ตามมาตรา 49 ประกอบกับมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

3) **ระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร** จะต้องยื่นฟ้องภายใน 90 วัน นับแต่วันที่พ้นกำหนด 90 วัน นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เช่น กรณีตามมาตรา 39/1 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ที่กำหนดให้คำสั่งทางปกครองที่ไม่มีกฎหมายกำหนดกรอบระยะเวลาการพิจารณาไว้เป็นการเฉพาะ เจ้าหน้าที่จะต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 30 วัน ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ไม่อาจพิจารณาให้เสร็จ คู่กรณีก็สามารถนำคดีมาฟ้องเมื่อพ้นกำหนด 30 วันดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

4) **ระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่น** จะต้องยื่นฟ้องภายใน 1 ปี นับแต่วันที่รัฐหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี พูดให้เข้าใจง่าย ๆ ก็คือ ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่รู้ถึงการกระทำละเมิด และรู้ตัวผู้ที่ต้องรับผิดชอบจากการนั้น แต่อย่างไรก็ดี การฟ้องคดีดังกล่าวต้องไม่เกิน 10 ปี นับแต่เกิดการกระทำละเมิด ทั้งนี้ ตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

5) **ระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง** จะต้องยื่นฟ้องภายใน 5 ปี นับแต่วันที่รู้ถึงการกระทำผิดสัญญาหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญานั้น แต่ไม่เกิน 10 ปี นับแต่วันที่เกิดเหตุแห่งการผิดสัญญา ทั้งนี้ ตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

6) **ส่วนการฟ้องคดีปกครองกรณีอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ** จะต้องยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามกฎหมายนั้น เช่น การฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งขาดของอนุญาตตุลาการในสัญญาทางปกครอง จะต้องยื่นฟ้องต่อศาลภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำสั่งขาด หรือถ้าเป็นกรณีมีการขอให้คณะอนุญาตตุลาการแก้ไขหรือตีความคำสั่งขาด หรือชี้ขาดเพิ่มเติม นับแต่วันที่คณะอนุญาตตุลาการได้แก้ไขหรือตีความคำสั่งขาดหรือทำคำสั่งขาดเพิ่มเติมแล้ว ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. 2545

สำหรับอุทธรณ์จากคดีปกครองในวันนี้ก็เป็นเรื่องของข้าราชการตำรวจนามว่า หมูจิว ได้เข้ารับรถยนต์ส่วนตัวไปประสบอุบัติเหตุเสียหลักพุ่งชนรถยนต์ของราษฎรที่ขับสวนทางมาและตกข้างทาง หมูจิวจึงหมดสติไปประยะหนึ่ง เมื่อหมูจิวได้สติจึงโทรศัพท์แจ้งกับตำรวจใหญ่เพื่อขออนุญาตลาป่วยเป็นเวลา 3 วัน และเมื่อครบกำหนดเวลาลาป่วยในวันที่ 15 พฤษภาคม 2558 หมูจิวได้ไปปฏิบัติหน้าที่เวรยามตามปกติที่สถานีตำรวจดันสังัก แต่ตำรวจใหญ่ได้ออกคำสั่งให้หมูจิวปฏิบัติหน้าที่เวรยามและต้องไปรายงานตัวต่อตำรวจใหญ่วันละ 3 เวลา จนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง ทำให้หมูจิวเกิดความเครียดทางประสาทจึงไปสงบสติอารมณ์ที่บ้านของบิดามารดาและกลับมาปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2558

ต่อมา ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดได้มีคำสั่งลงวันที่ 4 เมษายน 2559 ลงโทษไล่หมุ่จิวออกจากราชการ หมุ่จิวจึงได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ จากนั้น คณะกรรมการข้าราชการตำรวจมีหนังสือลงวันที่ 23 ธันวาคม 2559 ถึงหมุ่จิว แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้หมุ่จิวทราบว่า คณะกรรมการข้าราชการตำรวจมีมติยกอุทธรณ์ โดยหนังสือแจ้งผลดังกล่าวส่งไปยังบ้านพักของหมุ่จิว โดยมีพี่ของหมุ่จิวเป็นผู้รับหนังสือไว้แทน แต่ขณะนั้นหมุ่จิวได้ไปอาศัยอยู่ที่บ้านของบิดามารดา และได้รับหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2560 หมุ่จิวจึงมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2560 ขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว

เรื่องนี้จึงมีประเด็นที่น่าสนใจว่า หมุ่จิวนำคดีพิพาทเกี่ยวกับการขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการมาฟ้องต่อศาลปกครองภายในระยะเวลาการฟ้องคดี หรือไม่???

ศาลปกครองสูงสุดท่านพิจารณาแล้วมีความเห็นสรุปได้ว่า เมื่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของหมุ่จิวโดยมีมติยกอุทธรณ์ดังกล่าว ตามหนังสือลงวันที่ 23 ธันวาคม 2559 ที่แจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ให้หมุ่จิวทราบ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิการฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว โดยส่งหนังสือดังกล่าวไปยังบ้านพักของหมุ่จิวเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2559 อันเป็นที่อยู่ของหมุ่จิวที่ให้ไว้ในหนังสืออุทธรณ์ และที่อยู่ตามภูมิลำเนาที่ปรากฏตามบัตรประจำตัวประชาชนของหมุ่จิว ตามมาตรา 69 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 โดยมีผู้รับแทนเกี่ยวพันเป็นพี่ของหมุ่จิวได้รับหนังสือดังกล่าวไว้เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2560

กรณีจึงถือได้ว่าหมุ่จิวได้รับหนังสือแจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ในวันที่ 3 มกราคม 2560 และถือว่เป็นวันที่หมุ่จิวได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ ซึ่งหมุ่จิวจะต้องยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลภายใน 90 วัน นับแต่วันดังกล่าวคือ ภายในวันที่ 3 เมษายน 2560 ดังนั้น การที่หมุ่จิวนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2560 จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองจะต้องอยู่ภายในระยะเวลาฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนด การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องภายหลังจากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองก็ตาม แต่ศาลก็ไม่อาจรับคำฟ้องดังกล่าวไว้พิจารณาได้ ข้อ 30 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 เว้นแต่ จะเป็นกรณีการฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะจะยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้ หรือการฟ้องคดีที่ศาลปกครองเห็นว่าจะเป็นการคุ้มครองแก่ส่วนรวม หรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่สามารถที่ยื่นฟ้องแม้พ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี นอกจากนี้ การรับแจ้งคำสั่งทางปกครองหากเป็นการแจ้งไปยังผู้นั้น หรือแจ้งไปยังภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่อยู่กรณินให้ไว้ก็ถือว่าได้แจ้งคำสั่งโดยชอบแล้ว ดังนั้น ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครองจึงต้องศึกษาถึงเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดีให้ละเอียดถี่ถ้วนเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของตนเองครับ....

(ผู้สนใจศึกษารายละเอียดได้จากคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คบ. 265/2560 และสามารถสืบค้นบทความย้อนหลังได้ที่ www.admincourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)

ส่วนที่ 3 รู้ทันระยะเวลาการฟ้องคดีปกครอง

การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี เว้นแต่ จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น สำหรับการฟ้องคดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี และการฟ้องคดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (4) ให้ยื่นฟ้องภายในห้าปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี ทั้งนี้ ตามมาตรา 49 ประกอบกับมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542